

Midfaste søndag

Tid og sted: Søndag d. 30 marts 2014, Ødsted kl. 9 og Højen kl. 10.30

Salmevalg

408: Nu ringer alle klokker mod sky

391: Dit ord, o Gud, som duggen kvæger (Ødsted); 448: Fylt af glæde (Højen)

674: Sov sødt, barnlille (Højen); 58: Jesus! Frelser og befrier (Ødsted)

69: Du fødtes på jord

721: Frydeligt med jubelkor

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

Da skaren nu så, at Jesus ikke var der og hans disciple heller ikke, gik de om bord i bådene og kom til Kapernaum og ledte efter Jesus. Og da de fandt ham på den anden side af søen, sagde de til ham: »Rabbi, hvornår er du kommet hertil?« Jesus svarede dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: I leder ikke efter mig, fordi I fik tegn at se,

men fordi I fik brød at spise og blev mætte. Arbejd ikke for den mad, som forgår, men for den mad, som består til evigt liv, den som Menneskesønnen vil give jer; for ham har Faderen, Gud selv, sat sit segl på.« Så sagde de til ham: »Hvad skal vi gøre, for at vi kan gøre Guds gerninger?« Jesus svarede dem: »Guds gerning er den, at I tror på ham, han har udsendt.«

Da sagde de til ham: »Hvilket tegn gør du, så vi kan se det og tro dig? Hvad kan du gøre? Vore fædre spiste manna i ørkenen, som der står skrevet: »Brød fra himlen gav han dem at spise.« Jesus sagde så til dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: Moses gav jer ikke brødet fra himlen, men min fader giver jer brødet fra himlen, det sande brød. For Guds brød er det, der kommer ned fra himlen og giver liv til verden.« De sagde til ham: »Herre, giv os altid det brød!« Jesus sagde til dem: »Jeg er livets brød. Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste.

Prædiken

Brød er magt. Men der er forskel på magt. Brød kan bruges til at kontrollere og undertrykke mennesker, dybest set ved at indgyde mennesker frygt for døden. Men brød kan også uddeles ødselt og uden forbehold – uden at der i samme nu stilles krav om, hvordan vi skal modtage brødet, hvad vi skal gøre, for at gøre os fortjent til mere brød, og hvilken sindsstemning, vi skal være i, for at brødet ”virker”. Sådan et brød er Jesus Kristus. Men for at komme til den udlægning, så skal vi først se på, hvorfor brød er magt. Det er på grund af sulten.

Sult og tørst er, efter iltmangel og søvnmangel, de værste tilstande, en menneskekrop kan erfare. For at vores krop kan fungere, for at have liv i legemet, er vi nødt til at få næring i form af vand og mad. Og får vi ikke det, reagerer kroppen voldsomt med følelser, vi ikke kan ignorere. Sult og tørst er følelser, der overtrumfer alle andre følelser, og som vi *må* reagere på ved enten at spise eller drikke. Vi mennesker har ganske vist fået evnen til at tøjle sulten. Vi kan gennemskue mønsteret, og hvis vi ved, at vi nok skal

få mad, så kan vi gå sultne i ret lang tid. Men hvis vi når langt nok ud, så kommer der altid et tidspunkt, hvor det ikke længere er muligt at se bort fra sulten, for så handler sulten om liv og død, og får vi ikke noget at spise, så kan vi ikke leve længere.

Længere tids sult er så ubehagelig en tilstand, at tilstanden kan bruges som tortur eller til at undertvinge sig fjender. Hvis man har kontrol over den mad, som mennesker skal leve af, så har man i bund og grund magt over dem. Medmindre, naturligvis, at de mennesker vælger, at de hellere vil dø end at lade sig knægte af magten.

Sult fører til nogle af de frygteligste katastrofer rundt om på jorden. Hungersnød rammer af og til hele befolkninger, og det fører voldsomme lidelser med sig og ofte store tab, hvor mange må bukke under for presset og gå sultne i døden.

Er vi sultne, vil vi gå meget langt for at få mad. Hvis vores liv afhænger af det, så griber vi til drastiske handlinger og de mest drastiske handlinger er i den sammenhæng, at vi

begynder at slå hinanden ihjel for maden. Under de rette forhold, kunne det ske for de fleste af os.

Om Israelitterne var ved at nå til det punkt, hvor de overvejede at slå hinanden ihjel for at have nok at spise, det melder historien om mannaen i ørkenen ikke noget om. Den er ikke beskrevet i så maleriske detaljer. Men når Israelitterne begynder at vende deres klage mod Moses og Gud, som de gør i fortællingen, så er det et voldsomt oprør, fordi Moses er den mand, der med Guds hjælp befriede Israelitterne fra trældom i Egypten og banede en vej for dem gennem det røde hav og lukkede havet, da faraos soldater forsøgte at følge efter dem. Når Israelitterne vender deres vrede mod dem, Moses og Gud, så må det betyde, at de er virkelig sultne, og at deres nyvundne frihed er uden værdi, hvis ikke de får noget at spise.

Det var det samme, der var på spil, da Jesus delte fem brød og to fisk, så der var nok til 5.000 mand. Det handlede ganske vist ikke om liv og død, som det var

tilfældet med Israelitterne i Sinajs ørken, men det handlede om magt: Hvem har magten til at give os mad?

Det var hungersnød, der drev Israelitterne til Egypten, og da Israelitterne flygter fra Egypten, hvor de var blevet slaver, står de endnu engang over for hungersnøden. Spørgsmålet for dem må være: skal vi vende tilbage til slaveriet (hvor vi i det mindste fik mad), eller skal vi sætte vores lid til Gud (og risikere at dø i ørkenen)?

Der er ingen tvivl om, hvad Israelitterne havde valgt, hvis ikke Gud greb ind. De var vendt tilbage til Egypten. Direkte ind i slaveriet, undertrykkelsen og ydmygelsen, der blev værre år for år.

Så maden er endnu en befrielse – eller frelse om man vil. Maden gør dem i stand til at fortsætte som et frit folk, et folk, der overlevede. Igen og igen er folket truet af udslettelse på den ene eller anden måde, mens ved travet rundt i ørkenen i fyrre år. Igen og igen er de fristet til at vende tilbage til slaveriet. Men igen og igen griber Gud ind

– før de tager den skæbnesvangre beslutning, at vende tilbage til Egypten.

Det samme er på færde, da Jesus mætter 5.000 mænd. Folkemængden ser en konge i Jesus, der kan give dem mad, der kan gøre dem uafhængige af fremmede magter. Den, der har magt til at mætte 5.000 munde med fem brød og to fisk har også magt til at befri en nation. Jøderne ser deres frihed inkarneret i Jesus af Nazaret.

Det er, hvad der er sket umiddelbart inden, at folkemængden opsøger Jesus i Kapernaum. Efter underet har Jesus og disciplene efterladt den opildnede menneskemængde på den anden side af Geneserat sø, og natten har Jesus og disciplene brugt på at gå på vandet og sejle over søen. Og så kommer folkemængden til Kapernaum for at stille et krav til Jesus om, at han skal være Israels nye konge.

Men Jesus svarer: ”I leder ikke efter mig, fordi I fik tegn at se, men fordi I fik brød at spise og blev mætte.” Brød er magt! Det er ikke fordi, de er sultne, de opsøger Jesus, det

er fordi Jesus skal være deres ”brødkonge”. Folkemængden er så begejstret for Jesu undergerning og de muligheder, det giver dem, at de er villige til at følge ham, hvorhen det skal være – tror de!

Men Jesus er ikke ude på at give dem mad, han er ude på at vise dem et tegn på Guds underfulde gerning. Det er en gerning, der overgår menneskelig forstand, og derfor må Jesus tale om denne gennem billeder, gennem paralleller, der fungerer som symboler på den kosmiske befrielse, som Gud har begyndt i alle mennesker.

Derfor siger Jesus: ”Jeg er livets brød!” For i modsætning til det brød, Israelitterne blev mættet med i ørkenen, og som mættede de 5.000 mennesker på den anden side af Geneserat sø, så står der ikke nogen imellem os og brødet. Der er ingen, der har magt til at bestemme, hvem, der får, og hvem, der ikke får. Definitionen på det sande brød, det brød, som Gud sender fra himlen, er, at der er nok til alle, og at det giver evigt liv. Når Jesus siger, ”jeg er livets brød,” så er essensen, at Jesus er mere end et menneske

med magiske evner, Jesus er også mere end et menneske, der har profetiske gaver, og som kan tale menneskenes sag over for Gud. Jesus er ikke nogen ny Moses, som folkemængden gerne vil gøre ham til. Jesus er Gud selv, og derfor venter han ikke på at få at vide fra Gud, hvad der skal ske, og hvad han skal gøre. Han gør det, fordi hvad Jesus gør, det gør Gud. Så tæt er de to forbundet, at de ikke kan adskilles.

Jesus er livets brød, fordi han er Gud helt tæt på os. Jesus er den Gud, der er brødet. Jesus er den Gud, der er givet til os, og i hvem, vi *allerede har* evigt liv. Vores virkelighed i lyset af evangeliet om, at Jesus er livet brød, er, at det evige liv modtager vi af nåde. Vi skal ikke bage vores brød selv, vi skal ikke forsøge at skabe vores eget evige liv, for det er vi allerede blevet givet. Gud svarer på vores åndelige sult ved at vise os, at Gud er livets brød.

Og hvad er så åndelig sult? Det er ensomhed; det er, når vi ikke henter vores børn i børnehaven; det er nabokonflikter og forestillinger om, at vi alle skal leve på den samme

måde; det er når vi ser skævt til dem, vi ikke bryder os om; det er splittelser i samfundet, på arbejdspladsen, i familien; det er vores evne til at sidde i vores egen stue med armene over kors og en kop kaffe på bordet, mens vi brokker os over, hvilke frygtelige ulykker samfundet har kastet ned over os; det er når vi går mere op i, at vores bil er pæn, end hvordan vores nabo har det. Det er også langt frygteligere og skadeligere ting end disse eksempler, og jeg tror, de fleste ved med sig selv, hvad det handler om. Åndelig sult lider vi alle sammen af, og ét ord definerer åndelig sult. Ordet er synd. Synd er adskillelse, splittelse og fortvivlelse.

Men Jesus er allerede givet os som det livets brød, der ikke udletter den åndelige sult, men som mætter os med nåden. Med menneskeord betyder det, at Jesu død og opstandelse ikke betyder, at vi kan læne os tilbage og være ligeglade med alt, hvad der foregår omkring os, for nåden er jo alligevel givet til os. Nej, det betyder, at vi har fået evigt liv, og at det evige liv ikke afhænger af vores evne til at tro, til at elske, til at være omsorgsfulde og til at give penge til verdens fattige og sultne. Det betyder

derimod, at vi er elskede, som dem vi er, for den eneste magt, der kan forandre os, så vi tror, elsker og er omsorgsfulde, er kærligheden, og den forandrer os kun, fordi dens vilje ikke er forandring.

Brød er magt. Sådan begyndte jeg prædikenen. Men der er forskel på magt. Der er den magt, der vil kontrollere os og ensrette os ved hjælp af vold, undertrykkelse og sult; kort sagt, ved hjælp af frygt for døden. Og så er der kærlighedsmagten. Det er den magt, der uddeler brødet ødselt, og som ikke stiller krav til, hvordan vi skal tage imod brødet. Sådan et brød er Kristus. Og sådan et brød modtager vi, hver gang vi går til nadver; hver gang vi knæler ved det alter, hvor alle er lige tæt på magtens centrum, nemlig Kristus, og hvor alle kan se deres næste på den anden side af bordet.